

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

A. Kasbergen en A. Stepanyan (GL), A.L. Koning (PvdA), W.M. Bakx (50PLUS) en R. van Aelst (SP),
(d.d. 14 juni 2019)

Nummer
3520

Onderwerp
Jeugdzorg (afgeleide onderwerpen: cultuureducatie en bibliotheken);
Jaarstukken

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

De VNG deelde op 8 mei 2019 in een open brief in het AD haar zorgen over de forse tekorten in de jeugdzorg met de inwoners van Nederland. Deze zijn al de orde sinds de decentralisatie van de taken op het gebied van werk, zorg en jeugd en leiden tot ongewenste gevolgen zoals wachtlijsten, overlast en uitstel van onderhoud. Daarnaast bezuinigen gemeentes in andere domeinen zoals cultuur, bibliotheken en sport om de tekorten te compenseren. Een andere onwenselijke ontwikkeling is dat er steeds meer ongelijkheid ontstaat ten aanzien van de toegankelijkheid van de jeugdzorg. De landelijke overheid heeft weliswaar toegezegd meer geld beschikbaar te stellen, maar dat is niet voldoende. Daarbij geven de Minister en Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan¹ dat onderzoek laat zien dat het probleem breder ligt dan geld. Meer regie, sturing en samenwerking aan de kant van de gemeenten zou nog veel ruimte voor verbetering geven (denk aan centrale inkoop, stroomlijnen en vereenvoudigen administratieve – en verantwoordingsprocessen). De regionale samenwerkingsverbanden zijn meer gericht op inhoudelijke samenwerking.

De provincie ziet toe op behoorlijk bestuur bij de gemeenten. En heeft een rol ten aanzien van financieel toezicht. Formele betrokkenheid en recht op inzicht bij wat er wel en niet goed gaat in Zuid-Holland ten aanzien van de effecten van de transitie en decentralisatie van de jeugdzorg is belangrijk. Wij maken ons grote zorgen over deze gevolgen en vinden dat er een verantwoordelijkheid ligt bij de provincie om – na de decentralisatie – de kwaliteit van de jeugdzorg bij gemeenten te monitoren en indien nodig te ondersteunen bij de borging ervan. Daarbij benadrukken wij dat wij geen taak zien voor de provincie in uitvoerende zin, dat is de verantwoordelijkheid van de gemeenten.

¹ Brief van 27 mei 2019 aan de VNG betreffende Uitkomsten voorjaarsnotabesluitvorming jeugdzorg en ggz

https://vng.nl/files/vng/uitkomsten_vjn_jeugdzorg_en_ggz_-_brief_kabinet_aan_vng_def.pdf

1. *Noch in de jaarstukken, noch in de kadernota, wordt melding gedaan van deze gemeentelijke signalen over de schrijvende situatie in de jeugdzorg. Is GS op de hoogte van de open brief van de VNG? Zo ja, hoe gaat GS daarmee om?*

Antwoord

GS is op de hoogte van de open brief van de VNG over de jeugdzorg. Toen op 1 januari 2015 de huidige Jeugdwet van kracht werd, is de provinciale jeugdzorg overgegaan naar gemeenten. Gemeenten zijn verantwoordelijk geworden voor de gehele jeugdhulp en ontvangen hiervoor rechtstreeks van de rijksoverheid een uitkering in het gemeentefonds. In de Jeugdwet is de provincie niet opgenomen; de provincie heeft geen verantwoordelijkheid en geen bevoegdheid meer voor de jeugdzorg.

2. *Op 14 februari 2018 heeft het Rijk met de provincies en gemeenten in dit verband een interbestuurlijk programma (IBP) ondertekend². Daarbij is afgesproken om als één overheid te opereren en vanuit de actuele maatschappelijke opgaven de financiële verdeling te bepalen. In hoeverre is GS betrokken geweest bij het IBP? Welke invulling geeft GS aan het IBP als het gaat om de Jeugdhulp?*

Antwoord

De Programmastart IBP is namens de provincies ondertekend door de voorzitter van het IPO. Thema's van het IBP zijn o.a. kinderen die binnen de jeugdhulp tussen wal en schip vallen en kansen creëren voor minder zelfdredzame jongeren. In beide gevallen werken rijksoverheid, gemeenten en instellingen samen. Zie verder het antwoord op vraag 1.

3. *Is GS bereid een inventarisatie te laten doen naar de tekorten in Zuid-Holland en de gevolgen daarvan binnen de jeugdzorg?*

Antwoord

GS is niet bereid een inventarisatie te laten doen naar de tekorten in de jeugdzorg. Reeds in 2013 zijn de Zuid-Hollandse gemeenten ambtelijk en bestuurlijk gewezen op mogelijke financiële tekorten na de overgang van de jeugdzorg naar gemeenten in 2015. De huidige tekorten in de jeugdzorg hangen samen met het gehanteerde financiële verdeelmodel, met de bezuinigingen van de rijksoverheid op de jeugdhulp (nominaal 3,5% in 2015, 8,5% in 2016, 12,5% in 2017) en met een toenemende vraag naar jeugdhulp die waarschijnlijk verband houdt met de inrichting van het huidige jeugdzorgstelsel. In het kader van het Interbestuurlijk Toezicht (IBT) houdt de provincie generiek toezicht op de gemeentelijke financiën op basis van de Wet revitalisering generiek toezicht (2012). Het doel is een structureel en reëel begrotingsevenwicht.

4. *Gemeenten geven aan dat ze prioriteiten moeten stellen en dat betekent dat door de financiële tekorten op de jeugdzorg onder meer cultuureducatie en bibliotheken onder*

² *Interbestuurlijk programma: extra geld naar maatschappelijke opgaven*

<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2018/02/14/interbestuurlijk-programma-extra-geld-naar-maatschappelijke-opgaven>

druk staan en instellingen dreigen te worden gesloten.³ Is GS op de hoogte van deze signalen? Zo ja, hoe gaat GS hiermee om? Zo niet, wil GS onderzoeken welke Zuid-Hollandse gemeenten dreigen te bezuinigen op cultuureducatie en bibliotheken?

Antwoord

Ja, GS is op de hoogte van deze signalen. Conform de bestuurlijke verhoudingen uit de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen zijn gemeenten verantwoordelijk voor de lokale bibliotheekvoorzieningen. De provincie Zuid-Holland ondersteunt bibliotheken in Zuid-Holland middels een boekjaarsubsidie aan de provinciale ondersteuningsinstelling ProBiblio. Met deze boekjaarsubsidie worden de wettelijke taken van de provincie Zuid-Holland uitgevoerd en geeft zij invulling aan haar deel van de verantwoordelijkheid voor het netwerk van openbare bibliotheekvoorzieningen. ProBiblio voert, binnen de middelen van de boekjaarsubsidie, een maatwerkprogramma voor bibliotheken in het landelijk gebied van de provincie uit. Dit programma gaat uit van het bestuurlijk commitment (liefst financieel) van de betreffende gemeente en is geen compensatie voor gemeentelijke bezuinigingen.

Conform bestuurlijke afspraken heeft de provincie vooral een rol in de tweedelijnsondersteuning, in het bevorderen van kwaliteit en spreiding van cultuurparticipatie. De primaire verantwoordelijkheid voor cultuurparticipatie ligt bij gemeenten. De provincie ondersteunt gemeenten en onderwijs op het terrein van met name cultuureducatie via de basisvoorziening cultuurparticipatie, bestaande uit Kunstgebouw, Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland, Popunie en Stichting Educatieve Orkestprojecten (SEOP). De provincie subsidieert het centrale gedeelte (onderbouw) en de ontwikkeling van activiteiten en programma's, de activiteiten en programma's zelf worden betaald door gemeenten of het onderwijs. Via o.a. het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit worden middelen van rijksoverheid, provincie (via boekjaaruren Kunstgebouw), gemeenten en onderwijs gematcht. Voor met name gemeenten in het landelijk gebied betekent dit een goede ondersteuning om samen met de lokale culturele infrastructuur en het onderwijs jongeren te bereiken en kennis te laten maken met cultuur. De rijksoverheid heeft aangekondigd om vanaf 2021 door te gaan met de landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit en middelen beschikbaar te stellen voor de periode 2021-2024.

5. *Ten aanzien van de in de inleiding genoemde regiefunctie kan de provincie bij uitstek een rol van betekenis vervullen. Is GS bereid om die rol vorm te geven door het proces van regie, sturing en samenwerking tussen gemeentes/regio's op korte termijn actief te gaan faciliteren?*

Antwoord

Met het van kracht worden van de huidige Jeugdwet heeft de provincie geen verantwoordelijkheid en bevoegdheid meer in het huidige stelsel voor jeugdhulp. De organisatie, coördinatie en uitvoering van de jeugdhulp berust bij gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden.

³ Gemeenten moeten kiezen tussen bibliotheek en jeugdzorg (en de bieb wint niet)

<https://eenvandaag.avrotros.nl/item/gemeenten-moeten-kiezen-tussen-bibliotheek-en-jeugdzorg-en-de-bieb-wint-niet/>

Den Haag, 9 juli 2019

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit